

ŞANLIURFA SOKAK ÇOCUKLARI PANELİ SONUÇ RAPORU

Tarih: 22 Mart 2012 Perşembe

Yer: Şair Nabi Konferans Salonu / Şanlıurfa

Saat: 14:00-16:00

Düzenleyen: Güneydoğum Derneği

Destekleyen: Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa Belediyesi, Harran Üniversitesi

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Zeynep ŞİMŞEK – HRÜ Tıp Fak. Halk Sağ. Anabilim Dalı Bşk.

Suçta sürüklenen ve istismar edilen çocuklar

Dr. İbrahim MEŞE - Şanlıurfa Emniyeti Çocuk Şb. Md

Sokak çocuklarının sportif etkinliklerle topluma kazandırılması

Yrd. Doç Dr. Recep CENGİZ – HRÜ Beden Eğitimi ve Spor YO. Md.

Sokak çocukları için proje bazlı kurumsal işbirliği

Mehmet KAPAKLI - Şanlıurfa Bel. Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Md

Çocuğun geleceğinde ailenin rolü

Gül SAN - Gazeteci

Şanlıurfa'da sokak çocukları sorununun çok ön planda olmadığını düşünerek bugüne kadar böyle bir çalışma yapmayı düşünmemiştik. 22 Mart 2012 günü yapmış olduğumuz sokak çocukları konulu panele olan ilgi, bu şehirde, bu sorunun önem kazanmaya başladığını söylüyor gibiydi.

Vali Yardımcısı, Belediye Başkanı, Rektör, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü ve şehrin diğer birçok yönetim kadrolarının ilgiyle izlediği panelden, Urfa adına adeta bir duyarlılık, bir paydaşlık yansyordu. Böyle bir sorun için Urfa'nın dinamiklerinin çözüm arayışında bir arada olabileceğini ifade edencesine, bu görüntü son derece memnuniyet verici idi.

Urfa'da sokakta yaşayan çocuk yoktur. Sokakta çalışan çocuk, özellikle çöp toplayan çocuklar kayda değer orandadır.

Sokakta çalışan ve sokakta yaşayan çocuklar, hepsi **korunmaya muhtaç çocuklardır**. Korunmaya muhtaç çocuk; bedensel, zihinsel, ahlaki, duygusal gelişimleri ile fiziki güvenlikleri yani şahsi güvenlikleri tehlikede olan, ihmal ve istismar edilmiş ya da herhangi bir suçun mağduru olmuş çocuklardır.

Çocuk ihmali, çocuğun çok temel ihtiyaçları olan beslenme, barınma, giyim, eğitim gibi ihtiyaçlarının, çocuğun bakımını üstlenen kişiler tarafından karşılanmamasıdır.

Çocuk istismarı ise üçüncü kişiler tarafından çocuğa kaza dışı ve önlenbilir davranışlar yönünde zarar verilmesidir.

İhmal ve istismar ile madde bağımlılığı ve suç arasında organik bir ilişki olduğu söylenebilir. Evde ihmal edilen veya okulda yaşadığı çevrede ihmal edilen, istismar edilen çocuk sanki sokak daha güvenli ya da sokaktaki insanlar onlara daha iyi davranacağı düşüncesi ile sokağı kendisine güvenli bir liman olarak görebilmektedir. Özellikle, fiziksel ve cinsel istismar vakalarında buna şahit olunabiliyor.

Çocukların suça nasıl sürüklendiğini anlamak için sokakta çöp toplayan bir çocuk örneğini düşünelim. Kendi vücut ağırlığının belki beş, on katı bir arabayı çekiyor ve günde sadece 8-10 lira gibi bir para kazanıyor. Ama bu çocuklar sabah erken saatlerde hep dışarıdalar ve bir gün çalışırken sokakta gördüğü belki açıkta bulunan bir mal ya da eşya fark ediyor ve onu alır satarsa belki 30-40 lira kazanabileceğini düşünüyor. Ve ağırlığının belki on katı arabayı çekmektense onu alıp satırım kimsede görmez diyerek, kimsenin görmediği bir zaman o eşyayı almak durumunda kalabiliyor. Ve maalesef bu çocuklar suça sürüklenen ve hırsızlık şüphelisi olduğu için emniyet çocuk şubeye getiriliyorlar. Zaten yasalarda da suça sürüklenen çocuk denmesinin nedeni budur.

Tüm kurumların işbirliği ve koordinasyon içerisinde olması gerekiyor. Urfa'da sokakta yaşayan çocuk olmadığı belirtildi. Sokakta çalışan çocukların ihmal ve istismarının önüne geçilebilmesi, bu çocuklar konusunda mücadele edilebilmesi için Emniyet, Aile ve Sosyal Politikalar birimleri, Valilik, Belediye gibi kurumların, kurumsal bazda işbirliği yapmaları gerekir.

Sokakta çalışan çocuklar polis marifetiyle Çocuk Şube Müdürlüğüne getiriliyorlar. Çocuklar daha sonra ailelerine teslim ediliyor. Sokakta çalışan çocukların tespitini şu an kolluk kuvvetleri yapıyor. Aslında 'Korunmaya Muhtaç Çocukların Tespiti, İnceleme, Koruma Kararlarının Alınması ve Kaldırılmasına İlişkin Yönetmeliğin 7. Maddesine göre bu çocukların tespit edilmesi görevi Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine verilmiş bulunmaktadır.

Sokakta çalışan çocukların eğer bir mağduriyetleri yok ise Çocuk Şube Müdürlüğüne getirilmelerine gerek olmamalıdır. Bu durum biraz da yapısal problemlerden kaynaklanıyor. Şanlıurfa'da sokakta çalışan çocukların teslim edileceği ilk adım istasyonları kurulması gerekiyor. Sokakta çalışan çocuğu belediye zabıtası da alsın, polis de alsın, sağlık çalışanları da alsın, sosyal hizmetlerde çalışan ekipler de alsın, bu çocukların götürebileceği bir ilk adım istasyonunun olması gerekiyor. İlk adım istasyonlarında birkaç gün misafir edilecek olan bu çocuklar ve aileleriyle, orada görevli Psikolog ve Sosyologlar görüşecekler ve çocuğun geleceğine ilişkin ilk kararları alacaklardır (aileye teslim ya da Kurum bakımı).

Çocuğun eğitiminde öncelik (toplumsal cinsiyet rolüne göre) annenindir. Doğumdan okul çağına kadar hayat boyu etkili olan eğitimde ailenin okulun ve sosyal çevrenin rolü önemlidir.

Şanlıurfa, doğurganlık oranı en yüksek illerden biridir. Özellikle kırsalda kadın ve erkek için çocuk sayısının fazlalığı güç göstergesidir. Hatta kadınlar yaptıkları doğum sayısını, övünç duyarak söylerler. Bu koşullarda büyüyen çocuk mutlaka, annesinin terlik şiddetine maruz kalmıştır.

Çocukların, ana-babalarının ya da başkalarının bakımında iken "bedensel ve zihinsel şiddetin her türünden" korunmaları gerektiği, ülkemizin de taraf olduğu Çocuk Haklarına dair Sözleşme 'de de yer almaktadır.

Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye’de de çocuklara kötü muamele edildiğine, fiziksel ve duygusal istismarın yalnızca evde değil, dışarıda, okulda ve işyerinde “ceza, disiplin” adı altında uygulandığına, ne yazık ki birçoğumuz tanık olmaktayız.

İşsizlik ve ekonomik zorluklar ailenin stresini arttıran, yaşam kalitesini düşüren faktörlerdir. Babanın işsiz olmasıyla annenin dayak yemesi ve çocuğun istismar edilmesi birbiriyle ilişkilidir. Ekonomik yetersizlik aile içinde çatışmaları arttıran sebeplerden en önemlisidir. Öyle ki, Urfa’da intihar girişiminde bulunanların çoğunun sebebi işsizlik, yoksulluk ve tefeciye aşırı borçlanma gibi çaresizlikten dolayıdır.

Ailenin yoksulluğu çocukların çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Çocuk için eğitim öncelik olacağına, eve para getirmesi öncelik olarak kabul edilmektedir. Çocuğun eğitimine verilen önem, toplumsal bakış açısından değerlendirildiğinde, olumsuz tutumlar görülmektedir. Bazı işyerlerinde çırak aranıyor ilanlarında okula gitmeyen çırak aranıyor yazısı görmek mümkündür.

Şiddet toplumsal hayatın her alanında yaygın olarak yaşanan, bir tepki halidir. Çok çocuklu aile kültürüne sahip Şanlıurfa’da, aile, çocuğuna bire bir vermediği ilgiye, özene rağmen, çocuğu için çok kolay kavga edebilir, şiddet uygulayabilir. Bazen çocuk yüzünden ailelerin sergilediği şiddet yüzünden yaralanma ve hatta ölümle sonuçlanan olaylara şahit olunabiliyor.

Ailede şiddet söz konusu olduğunda, çocuklardan sonra en çok anneler istismar ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Babalar, annelere kötü muamele yapan kişiler olarak çocuklara uygulanan yöntemlere benzer olarak dayak, vurmak, hırpalamak, evden atmak şeklinde fiziksel istismar; bağırarak, alay etmek, küfür etmek, baskı yapmak, tehdit etmek şeklinde duygusal istismar; aç bırakmak, evin temel ihtiyaçlarını karşılamamak gibi ekonomik şiddet uygulamaktadırlar.

Mahallelerde açılan kadın merkezlerinde ve sağlık kurumlarında aile danışmanları, sosyolog, psikolog bulunmalıdır. Okullarda ise, çocuk-aile-okul üçgeninde, öğrenciyi takip eden yeterli sayıda uzman tarafından çocuk ve ailesi izlenmelidir. Okullardaki okul aile birlikleri bu alanda kurumsallaşabilir.

Çocuk izleme merkezleri denilen Sağlık, Adalet Bakanlığının koordinasyonunda, istismara uğramış, mağdur çocukların aynı olayı defalarca farklı birimlere anlatmasına gerek kalmadan, aynı anda avukat, psikolog, pedagog gibi uzmanların olayı raporlamasına olanak veren merkezin Urfa’da açılması şarttır. Konuşmaktan hoşlanmasak da çocuklara yönelik cinsel istismarın varlığını kabul etmeli ve çözüm üretilmelidir.

Panele her türlü desteklerini esirgemeyen ve sonuna kadar takip eden Şanlıurfa Valiliği’ne, Şanlıurfa Belediyesi’ne, Harran Üniversitesi Rektörlüğü’ne, emeği geçen, desteği olan tüm kurum ve kişilere, Milli Eğitim Müdürlüğü’ne, Emniyet Müdürlüğü’ne sonsuz teşekkürlerimizi ve saygılarımızı iletiyoruz.

02.04.2012

dsucuka@hotmail.com